REALIZAREA POLITICII STATULUI PRIN INTERMEDIUL AUTORITĂȚILOR ADMINISTRATIVE AUTONOME ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

Carolina UNTILA, Facultatea Relaţii Internaţionale, Ştiinţe Politice și Administrative

Goal of research consists in studying the specifics of formation, organization and functioning of the autonomous administrative authorities of Republic of Moldova, place and their role in the public administration. This paper is a scientific – practical undertaking relating to the work of the National Council for accreditation and attestation on the verge on reform in the field of the system of innovation and research from the Republic of Moldova.

Autoritățile administrative autonome sunt o rețea de instituții publice, relativ tânără, care continuă să se dezvolte, în măsura în care în societate se conturează noi probleme, pentru soluționarea cărora statul consideră necesitatea implicării unei autorități, care să fie desemnată cu competențele necesare, adesea cu un domeniu de acoperire mai mare decât al unei direcții sau altei subdiviziuni din

cadrul ministerului, dar insuficientă pentru crearea unui minister. Iar drept temei pentru constituirea acestui tip de autorități servește însăși natura problemei, sensibilitatea acesteia și importanța ei în realizarea interesului public.

O abordare a cadrului normativ, contextului de constituire și principiilor de funcționare este prezentată în cea mai actuală și completă lucrare cu privire la dimensiunea organizațional-funcțională a autorităților administrative autonome în Republica Moldova a doctorului în științe politice Vladimir Borș în cadrul Conferinței științifice internaționale Știința politică și societatea în schimbare [1].

În ce privește Republica Moldova, autoritățile administrative autonome nu se bucură de o consacrare expresă legislativă cu privire la natura lor juridică, legiutorul limitându-se doar la prevederile art. 2 alin. (2) din Legea cu privire la administrația publică centrală de specialitate și art. 9 alin. (3), respectiv, putem deduce unele trăsături care conturează situația juridică și funcțională a autorităților administrative autonome, și anume: ele sunt autonome față de Guvern, adică nu se subordonează acestuia; sunt instituite prin legi speciale care reglementează expres activitatea acestora, și tot aici este important de menționat faptul că prin sintagma *în măsura în care nu contravin* legiutorul ar fi avut în vedere că actele prin care sunt instituite aceste autorități ar avea o poziție superioară legii în cauză, adică ar putea fie legi organice, fie constituționale; în fruntea acestora stau conducători, prin persoana căruia autorităților sunt încredințate anumite chestiuni de țin de politice statului, adică sunt instituite pentru a realiza politicile statului în domenii exclusive; Parlamentul își rezervă competența de a forma aceste autorități.

Autorul George Gârleșteanu, sintetizând mai multe surse, vine cu următoarea definiție: organisme publice non-jurisdicționale cărora legiuitorul sau constituantul le conferă misiunea de a regulariza sau organiza sectoare sensibile, de a veghea la respectul anumitor drepturi ale celor administrați, instituții ce sunt dotate cu garanții statutare și puteri ce le permit să exercite funcțiilor specifice fără a fi supuse în principiu influenței guvernământului.[2]

La ziua actuală, în Republica Moldova activează 17 autorități administrative autonome. Cât privește forma de organizare, funcționarea și denumirea autorităților administrative autonome nu

putem conveni asupra unui model care ar permite descrierea acestor autorități, cele din Republica Moldova fiind definite de un caracter *heterogen*. Ca denumiri, acestea variază între: *comisie, consiliu, agenție, curte, servicu, autoritate, companie, centru, oficiu* sau propriu-zise, individualizate *BNM*.

În principal, acestea sunt formate din *conducere* şi *aparatul administrativ*. *Conducerea* poate fi *unipersonală* (SIS, Oficiul Avocatului Poporului, ANI) sau *colegială* (ANRE, CC, CNAA, BNM, CNPF, ANACIP etc). Conducerea unipersonală presupune că conducătorul este actorul desemnat cu competență organizațională, decizională, în cazul structurii și conducerii colegiale autoritatea este condusă de către un grup de persoane desemnate de către autoritățile competente. Acest grup are un număr stabilit de membri, care variază de la autoritate la autoritate, și respectiv prin distribuirea competențelor de desemnare/propunere a membrilor se realizează concursul puterilor în stat, de regulă organizat sub forma unui *consiliu, colegiu* sau *comisie* care deține competență decizională cu privire la direcțiile de activitate sau subiectul de activitate încredințat și din a cărui componență este ales un conducător al aparatului administrativ.

Concepția politicii naționale a Republicii Moldova stabilește 4 direcții de realizare a sarcinilor politicii naționale: sfera politică și statal-juridică; social-economică; instruire, cultură și educație și sfera politicii externe. Dar acestea vizează întreg spectrul de activitate a statului și nu este adaptată cerințelor socio-economice și politice actuale.

Studiul de caz: a fost orientat spre determinarea rolului Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare în realizarea politicilor statului în domeniul cercetării, științei și inovării, precum și identificarea caracteristicilor care încadrează această instituție în sistemul autorităților administrative autonome din Republica Moldova.

CNAA este format din Comisia de acreditare a organizațiilor din sfera științei și inovării, Comisia de atestare a personalului științific și științifico-didactic a câte 17 membri înaintați de Academia de Științe a Moldovei, Guvern, din oficiu și aparatul administrativ, constituit din Direcția de evaluare și acreditare – subordonată Comisiei de acreditare, Direcția de atestare și Direcția politici și monitorizare doctorat – subordonate Comisiei de atestare, Secția economico-

financiară, Secția resurse umane și Serviciul secretariat și documente și este condus de președintele CNAA. Conducerea CNAA este realizată, în componență nominală, de către un *președinte* și cei *doi vicepreședinți*, de asemenea este prezent și un secretar științific, aceste funcții fiind funcții de demnitate publică. Numirea lor și a membrilor comisiilor se face prin Decret al Președintelui Republicii Moldova pe un mandat de 4 ani, dar pe cel mult două termene consecutive [3].

Cu privire la eficacitatea și eficiența realizării politicilor statului în domeniul acreditării organizațiilor din sfera științei și inovării, și a atestării cadrelor științifice și științifico-didactice de către Consiliu, putem afirma că acestea sunt la un nivel înalt, astfel în Republica Moldova sunt peste 50 de organizații care asigură o continuitate în deținerea calității de organizație acreditată, deja mai bine de 15 ani, iar evaluarea și atestarea cadrelor științifice și științifico-didactice se bucură de un număr de peste 4000 de titluri științifice și științifico-didactice pe tot parcursul activității [4].

Referințe:

1. BORȘ, V. *Dimensiunea organizațional-funcțională a autorităților administrative autonome*. În: *Știința politică și societatea în schimbare. Conferința științifică internațională (2015; Chișinău).* Chișinău: CEP USM, 2015. p. 263-271.
2. GÂRLEȘTEANU, G. *Autorități administrative autonome*. București: Universul Juridic, 2011. p. 33.
3. Codul cu privire la știința și inovare al Republicii Moldova nr. 259 din 15.07.2004. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 125-129 din 30.07.2004.
4. Raportul de activitate a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare, a. 2016: Direcția politici și monitorizare doctorat.